

Atkritumu šķirošana! Mīti un patiesība!

Valdībā nupat apstiprinātais Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.-2020.gadam nosaka, ka viena no prioritātēm Latvijā turpmākos gadus būs atkritumu šķirošanas veicināšana. Ikdienā SIA „ZAAO” (ZAAO) darbinieki bieži sastopas ar iedzīvotāju jautājumiem un interesi par to, ko tad īsti nozīmē atkritumu šķirošana, kā tā jāveic un cik ienesīga tā ir. Tiesa gan, nereti par šo tēmu tiek izteikti arī dažādi pieņēmumi un mīti, tādēļ apkopojām raksturīgākos, lai sniegtu atbildes uz tiem.

Mīts Nr.1 Atkritumus šķirot ir sarežģīti!

Sarežģīti tas nav, būtiskākais – sākt to darīt. Un sākt ar vienkāršāko, piemēram, atšķirot tikai papīru, PET vai stiklu. Svarīgi ir koncentrēties uz to, kas IR, nevis to, kas nav šķirojams. Šķirojamas ir dzērienu plastmasas pudeles (PET), stikla pudeles un burkas, kā arī papīrs, kartons, žurnāli, avīzes un dzērienu pakas. Vēlāk, kad ieradums jau būs izveidojies, var paplašināt šķirojamo atkritumu klāstu ar citiem plastmasas izstrādājumiem (polietilēna plēves, plastmasas kannas, šampūna pudeles vai cits kosmētikas plastmasas iepakojums, uz kura norādīts materiāla apzīmējums HDPE, PEHD, PP), kā arī metālu.

Mīts Nr.2 Nav pieejama informācija par šķiroto atkritumu veidiem!

Jāsāk ar to, ka pamatinformācija par šķirojamo atkritumu veidiem vispirms jau norādīta

uz atkritumu konteineriem. Ja ir vēlme šķirot atkritumus, informāciju var viegli sameklēt arī internetā, piemēram, ZAAO mājas lapā www.zaao.lv sadaļā Sabiedrības izglītošana. Tāpat uzņēmumā pieejami arī informatīvi materiāli, kas palīdzēs orientēties tajā, kas ir un kas nav šķirojams. ZAAO Klientu apkalpošanas nodaļa Valmierā, Rīgas ielā 32 strādā 8:00 – 12:00, 13:00 - 17:00, tāpat informāciju var vaicāt, sūtot e-pastu uz zaao@zaao.lv.

Mīts Nr.3 Mājās ir par maz vietas, lai šķirotu atkritumus!

Lai šķirotu atkritumus, nav jādzīvo lielā privātmājā ar atsevišķu nojumi atkritumu šķirošanas konteineram. Atkritumus itin viegli var šķirot arī tipveida daudzdzīvokļu nama divistabu dzīvoklī. Pietiks, ja papildus sadzīves atkritumu konteineram ierīkosi kasti vai spaini, kurā atsevišķi likt, piemēram, papīru, PET un plastmasu. Tā kā šie atkritumi nerada nepatīkamu aromātu (iepakojums ir jāizskalo no pārtikas vai citām atliekām), atkritumu urnu iespējams noformēt radoši, piemēram, aplīmēt ar avīžu izgriezumiem vai apzīmēt, un tad tā nebūt nebūs jāslēpj citu acīm zem izlietnes vai citviet virtuvē. Jāpiebilst, ka ērtākai šķirošanai privātmājās ZAAO piedāvā arī EKO somas, kur uzkrāt sašķirotu iepakojumu.

Mīts Nr.4 Atkritumus nav vērts šķirot, jo atkritumu savākšanas mašīna visu tāpat saber kopā!

ZAAO šķirotu atkritumu vākšanai izmanto automašīnu, uz kuras sāniem norādīts, ka tā paredzēta šķirotiem atkritumiem. Nereti dažādu iemeslu dēļ (tehniskas problēmas, noslodze u.c.) gan var gadīties, ka šķirotie atkritumi tiek vākti tādā pašā mašīnā, ko izmanto sadzīves atkritumu izvešanai, tomēr šajā gadījumā reiss ir paredzēts tikai šķirotu atkritumu vākšanai, un sadzīves atkritumi tad netiek vākti. Situācija, kad šķirotie atkritumi nonāk sadzīves atkritumos, ir iespējama tikai gadījumā, ja, atverot konteineru, šoferis konstatē, ka sašķirotajos atkritumos ir daudz sadzīves vai bioloģiskie atkritumi, kā dēļ materiāls ir sabojāts un šķirošanai vairs diemžēl nav derīgs. Lai gūtu pilnīgu pārliecību par to, kas konkrētajā brīdī tiek savākts, vienmēr var interesēties, pajautājot šoferim, kurš tajā brīdī veic darbu!

Mīts Nr.5 Daudzdzīvokļu mājā šķirot atkritumus nav jēgas, jo kaimiņi to nedara!

Nevajadzētu no citiem mācīties to, kas nav pareizi, bet gan labās prakses piemērus. Tādēļ ieteikums būtu tomēr aicināt arī kaimiņus šķirot atkritumus vai vērsties pie mājas vecākā/ pārvaldnieka ar lūgumu rīkot mājas sapulci. Uz to var aicināt ZAAO speciālistus, kuri iemācīs un parādīs, kā atkritumus šķirot pareizi, kā arī pastāstīs par pieejamajiem pakalpojumiem un to, kādēļ šķirot ir svarīgi. ZAAO pieredze liecina, ka šādā veidā vairākas mājas ir uzlabojušas situāciju atkritumu šķirošanā un kas nav mazsvarīgi – iedzīvotāji līdz ar to ir samazinājuši kopējo rēķinu par atkritumu izvešanu, jo sadzīves atkritumu konteineri ir jātukšo retāk. Tātad - ja svarīga ir naudas lietderīga izmantošana un personīgo līdzekļu ekonomija, atkritumus šķirot ir jēga!

Mīts Nr.6 Atkritumu šķirošana ir izdevīga tikai atkritumu savācējam!

Jāatceras, ka par izejvielām un vērtību atkritumi kļūst tikai tad, kad ir pareizi

apsaimniekoti – savākti, nogādāti šķirošanas līnijā, pāršķiroti pa veidiem, sapakoti un gatavi pārstrādei. Minētā ķēdīte prasa lielus ieguldījumus un darbu (tostarp, roku darbu), un jāatzīst, ka šķiroto atkritumu savākšana peļņu nenes. Kopējā situācija Latvijā liecina, ka tā tas, visdrīzāk, būs vēl vairākus gadus, tomēr atkritumu apsaimniekotāji pilda ES direktīvas, lai arī Latvijā rūpēs par vidi nodrošinātu dalīto atkritumu vākšanu. Ņemot vērā iedzīvotāju skaitu mūsu valstī un attālumus, kas jāveic, lai savāktu otrreizējās izejvielas, šobrīd šķiroto atkritumu savākšanas un pāršķirošanas izmaksas ir augstākas nekā iepakojuma apsaimniekotāju subsīdijas un otrreizējo materiālu pārdošanas cena, turklāt materiāli ir jānogādā pārstrādātājam. Taču ieguvēji ir iedzīvotāji un daba. Iedzīvotājiem tas vispirms jau ir ekonomiskais ieguvums, kopīgi šķirojot un samazinot maksu par atkritumu izvešanu. Un, protams, vides apziņa rūpēs par dabu – tīrāku, zaļāku, dzīvāku.

Ja arī Tev rodas kāds jautājums par atkritumu šķirošanu vai atkritumu apsaimniekošanas jomu kopumā, tos vari uzdot ZAAO mājas lapā internetā www.zaao.lv, sociālajos tīkos – www.draugiem.lv/zaao un [www.twitter.com/zaao_lv](https://twitter.com/zaao_lv), vai arī sūtīt uz e-pastu zaao@zaao.lv.

Informācijai:

Lija Ozoliņa

SIA ZAAO sabiedrisko attiecību speciāliste